

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 23.12.2008
COM(2008) 893 τελικό

2008/0259 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**για τη θέσπιση διαδικασίας για τη διαπραγμάτευση και σύναψη διμερών συμφωνιών
μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών οι οποίες αφορούν τομεακά θέματα και
καλύπτουν το ζήτημα του εφαρμοστέου δικαίου σε συμβατικές και εξωσυμβατικές
ενοχές**

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Κατ' εφαρμογή του άρθρου 65 του τίτλου IV της συνθήκης ΕΚ, που θεσπίστηκε με τη συνθήκη του Άμστερνταμ, εκδόθηκε μια σειρά κοινοτικών πράξεων στον τομέα της πολιτικής δικαιοσύνης¹.

Εκτός από το εν λόγω κεκτημένο στο πλαίσιο της κοινοτικής νομοθεσίας, ο τομέας της πολιτικής δικαιοσύνης χαρακτηρίζεται επίσης για πολλά κράτη μέλη από μια σειρά διμερών συμφωνιών που αυτά συνήψαν με τρίτες χώρες πριν από τη θέση σε ισχύ των συναφών διατάξεων της συνθήκης του Άμστερνταμ ή πριν από την προσχώρησή τους στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Στο μέτρο που οι εν λόγω προϋπάρχουσες συμφωνίες περιέχουν διατάξεις μη συμβατές με τη συνθήκη ΕΚ, τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την εξάλειψη της οποιασδήποτε ασυμβατότητας, όπως ορίζει το άρθρο 307 της συνθήκης ΕΚ. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έχει επιβεβαιώσει ότι εν ανάγκη τα κράτη μέλη οφείλουν να καταγγείλουν συμφωνίες που δεν είναι συμβατές με το κοινοτικό κεκτημένο.

Πέρα από τις προϋπάρχουσες διμερείς συμφωνίες, ενδέχεται επίσης να απαιτηθεί η σύναψη νέων συμφωνιών με τρίτες χώρες για θέματα πολιτικής δικαιοσύνης τα οποία υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του τίτλου IV της συνθήκης ΕΚ. Εκ παραλλήλου με την ανάπτυξη του

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1346/2000 του Συμβουλίου περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας, ΕΕ L 160 της 30.6.2000, σ. 1.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ΕΕ L 12 της 16.1.2001, σ. 1.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1206/2001 του Συμβουλίου για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις, ΕΕ L 174 της 27.6.2001, σ. 1.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, ΕΕ L 338 της 23.12.2003, σ. 1.

Οδηγία 2003/8/ΕΚ του Συμβουλίου για βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη επί διασυννοριακών διαφορών μέσω της θέσπισης στοιχειωδών κοινών κανόνων σχετικά με το ευεργέτημα πενίας στις διαφορές αυτές, ΕΕ L 26 της 31.1.2003, σ. 41.

Οδηγία 2004/80/ΕΚ του Συμβουλίου για την αποζημίωση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων, ΕΕ L 261 της 6.8.2004, σ. 65.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 805/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις, ΕΕ L 143 της 30.04. 2004, σ.15.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1896/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής, ΕΕ L 399 της 30.12.2006, σ. 1.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 864/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (Ρώμη II), ΕΕ L 199 της 31.7.2007, σ. 40.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 861/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών, ΕΕ L 199 της 31.7.2007, σ. 1.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1393/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί επιδόσεως και κοινοποίησης στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (επίδοση ή κοινοποίηση πράξεων) και κατάργησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1348/2000 του Συμβουλίου, ΕΕ L 324 της 10.12.2007, σ. 79).

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη I), ΕΕ L 177 της 4.7.2008, σ. 6.

Οδηγία 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για ορισμένα θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ΕΕ L 136 της 21.5.2008, σ. 3.

ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης σε σχέση με τη συνεργασία σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, η Κοινότητα έχει αποκτήσει αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα για τη διαπραγμάτευση και σύναψη διεθνών συμφωνιών με τρίτες χώρες για μια σειρά σημαντικών θεμάτων, τα οποία μνημονεύονται στον τίτλο IV της συνθήκης ΕΚ. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώθηκε από το ΔΕΚ στη γνώμη του 1/03 της 7^{ης} Φεβρουαρίου 2006, η οποία αφορούσε τη σύναψη της νέας σύμβασης του Λουγκάνο². Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η Κοινότητα έχει αποκτήσει αποκλειστική αρμοδιότητα για τη σύναψη διεθνών συμφωνιών με τρίτες χώρες σχετικά με θέματα που έχουν συνέπειες για τους κανόνες οι οποίοι καθορίζονται, μεταξύ άλλων, στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 («Βρυξέλλες Ι»), όπως είναι, ιδίως, η διεθνής δικαιοδοσία καθώς και η αναγνώριση και η εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Στη γνώμη που εξέδωσε, το Δικαστήριο απεφάνθη ότι από την ανάλυση των διατάξεων της νέας σύμβασης του Λουγκάνο σχετικά με τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας προκύπτει ότι οι διατάξεις αυτές επηρεάζουν την ενιαία και ομοιόμορφη εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος που καθιερώνουν οι τελευταίοι αυτοί κανόνες³. Το Δικαστήριο κατέληξε σε παρεμφερές συμπέρασμα σε σχέση με τους προτεινόμενους κανόνες της σύμβασης για την αναγνώριση και εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων. Συγκεκριμένα, απεφάνθη ότι οι κοινοτικοί κανόνες για την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων δεν μπορούν να διαχωριστούν από τους κανόνες για τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων, με τους οποίους συναπαρτίζουν ένα σύστημα χαρακτηριζόμενο από πληρότητα και συνοχή, και ότι η νέα σύμβαση του Λουγκάνο θα επηρέαζε την ενιαία και ομοιόμορφη εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων σε σχέση τόσο με τη διεθνή δικαιοδοσία όσο και με την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων, καθώς την εύρυθμη λειτουργία του ολοκληρωμένου αυτού συστήματος που έχουν θεσπίσει οι κανόνες αυτοί⁴.

Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Κοινότητα έχει αποκτήσει αποκλειστική αρμοδιότητα για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη πολλών εκ των διμερών συμφωνιών για τις οποίες γίνεται λόγος παραπάνω.

Παρόλα αυτά, πρέπει να εκτιμηθεί κατά πόσον υφίσταται επί του παρόντος ικανό συμφέρον της Κοινότητας για την από μέρους της αντικατάσταση του συνόλου των σχετικών υφιστάμενων ή προτεινόμενων συμφωνιών μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών από κοινοτικές συμφωνίες. Για τον λόγο αυτό, είναι αναγκαία η θέσπιση διαδικασίας με διττό σκοπό. Ο πρώτος σκοπός είναι να δίδεται στην Κοινότητα η δυνατότητα να εκτιμήσει κατά πόσον υπάρχει όντως ικανό κοινοτικό συμφέρον για τη σύναψη μιας συγκεκριμένης συμφωνίας. Ο δεύτερος σκοπός είναι να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να συνάψουν την εκάστοτε συμφωνία αν διαπιστωθεί ότι δεν υφίσταται τρέχον κοινοτικό συμφέρον για τη σύναψη κοινοτικής συμφωνίας⁵.

Η προεκτεθείσα ανάλυση συμβαδίζει με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου ΔΕΥ της 19^{ης} Απριλίου 2007⁶.

² Γνώμη 1/03 της 7^{ης} Φεβρουαρίου 2006, Συλλογή 2006, σ. I-1145.

³ Γνώμη 1/03 Λουγκάνο, παρ. 161.

⁴ Γνώμη 1/03 Λουγκάνο, παρ. 172.

⁵ Ανάλογη λύση υιοθετήθηκε παλαιότερα για τον τομέα της πολιτικής αεροπορίας: βλ. τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 847/2004 για τη διαπραγμάτευση και εφαρμογή των συμφωνιών περί αεροπορικών μεταφορών μεταξύ των κρατών μελών και τρίτων χωρών, ΕΕ L 157 της 30.4. 2004, σ. 7.

⁶ Στις 19 Απριλίου 2007, το Συμβούλιο ΔΕΥ εισηγήθηκε, όσον αφορά τις μελλοντικές διμερείς συμφωνίες και την ενδεχόμενη τροποποίηση ισχυουσών διμερών συμφωνιών με ορισμένες τρίτες χώρες σχετικά με τις υποχρεώσεις διατροφής, τη θέσπιση «διαδικασίας για τη διαπραγμάτευση και τη

Η Επιτροπή έχει δεχθεί ότι είναι επίσης σκόπιμο να καταστρωθεί διαδικασία για τις συμφωνίες που έχουν συνέπειες για τους κανονισμούς⁷ Ρώμη II⁸ και Ρώμη I⁹.

Συνεπώς, η Επιτροπή προτείνει την κατάστρωση τέτοιας διαδικασίας για ορισμένες διμερείς συμφωνίες οι οποίες αφορούν τομεακά θέματα. Η προτεινόμενη διαδικασία καλύπτει επομένως δύο διαφορετικές κατηγορίες τομεακών θεμάτων προς ρύθμιση. Η μια πρόταση αφορά τομεακά θέματα που έχουν σχέση με τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση σε γαμικές διαφορές, υποθέσεις γονικής μέριμνας και υποθέσεις υποχρεώσεων διατροφής, καθώς και με το εφαρμοστέο δίκαιο σε υποθέσεις υποχρεώσεων διατροφής. Η έτερη πρόταση αφορά τομεακά θέματα που έχουν σχέση με το δίκαιο το οποίο είναι εφαρμοστέο σε συμβατικές και εξωσυμβατικές ενοχές.

Η παρούσα πρόταση αφορά διαδικασία για τη χορήγηση άδειας στα κράτη μέλη στον προαναφερθέντα δεύτερο τομέα, δηλαδή στον τομέα του δικαίου που είναι εφαρμοστέο σε συμβατικές και εξωσυμβατικές ενοχές ως προς τομεακά θέματα. Ταυτοχρόνως με την παρούσα πρόταση, η Επιτροπή υποβάλλει αυτοτελή πρόταση για τη θέσπιση ανάλογης διαδικασίας για τον τομέα των γαμικών διαφορών, της γονικής μέριμνας και των υποχρεώσεων διατροφής. Καθώς ο εν λόγω τομέας υπόκειται στην αρχή της ομοφωνίας, οι προτάσεις αυτές πρέπει υποχρεωτικά να υποβληθούν ως χωριστές πράξεις.

2. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ

Η Επιτροπή αξιολόγησε ένα φάσμα διαφορετικών εναλλακτικών επιλογών για την επίτευξη του προπεριγραφέντος στόχου, χωρίς ωστόσο να προβεί σε τυπική εκτίμηση του αντικτύπου, αλλά συνεκτιμώντας τον ιδιάζοντα χαρακτήρα του συγκεκριμένου θέματος. Δύο συσκέψεις με εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη πραγματοποιήθηκαν στις Βρυξέλλες στις 11 Μαρτίου και στις 26 Μαΐου 2008, με σκοπό την ανταλλαγή ιδεών και απόψεων.

σύναψη των συμφωνιών αυτών, η οποία να εμπνέεται από υπάρχοντα προηγούμενα στο κοινοτικό δίκαιο, και μεταξύ άλλων από τις υφιστάμενες διαδικασίες στο πλαίσιο των αεροπορικών μεταφορών. Στη διαδικασία αυτή θα πρέπει να καθορίζονται τα κριτήρια και οι όροι προκειμένου να αξιολογηθεί αν η σύναψη μιας τέτοιας συμφωνίας είναι προς όφελος της Κοινότητας. Αν δεν είναι, η διαδικασία θα πρέπει να καθορίζει τα κριτήρια και τους όρους για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη τέτοιων συμφωνιών από τα κράτη μέλη, ειδικότερα όταν το περιεχόμενο των διατάξεων της προβλεπόμενης συμφωνίας αποκλίνει από το περιεχόμενο των κοινοτικών κανόνων, διασφαλίζοντας ότι οι συμφωνίες δεν θίγουν το σύστημα που θεσπίζει ο κανονισμός».

⁷ Ενδέχεται πράγματι να χρειασθεί στις περιπτώσεις αυτές να τεθούν σε ισχύ διατάξεις για το δίκαιο που είναι εφαρμοστέο σε συμβατικές και μη συμβατικές ενοχές, ούτως ώστε να ρυθμισθούν ειδικές καταστάσεις. Τέτοιες καταστάσεις είναι πιθανό να αφορούν, επί παραδείγματι, θέματα διαχείρισης αερολιμένων ή οδικών δικτύων. Παραδείγματα τομεακών συμφωνιών τέτοιας μορφής αποτελούν η σύμβαση της 4^{ης} Ιουλίου 1949 μεταξύ της Γαλλίας και της Ελβετίας σχετικά με την κατασκευή και διαχείριση του αερολιμένα Βασιλείας-Μυλούζης και η συμφωνία της 25^{ης} Απριλίου 1977 μεταξύ της Γερμανίας και της Ελβετίας σχετικά με την οδό που συνδέει το Lörrach με το Weil am Rhein επί ελβετικού εδάφους.

⁸ Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 864/2007 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (Ρώμη II) ορίζει, στην αιτιολογική σκέψη 37, τα εξής: «Η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο όσον αφορά τις διαδικασίες και τους όρους σύμφωνα με τους οποίους τα κράτη μέλη θα δικαιούνται να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν για ίδιον λογαριασμό συμφωνίες με τρίτες χώρες σε μεμονωμένες και εξαιρετικές περιπτώσεις, για τομεακά θέματα, οι οποίες θα περιέχουν διατάξεις περί του εφαρμοστέου στις εξωσυμβατικές ενοχές δικαίου».

⁹ Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 593/2008 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές («Ρώμη I») περιλαμβάνει παρόμοια αιτιολογική σκέψη (αιτιολογική σκέψη 42).

Γενικά, σε ό,τι αφορά το πεδίο εφαρμογής της πρότασης, τα κράτη μέλη θα είχαν προτιμήσει μια οριζόντια πράξη, η οποία θα ελάμβανε υπόψη τόσο τις διμερείς συμφωνίες τομεακού τύπου όσο και τις συμφωνίες «τύπου Λουγκάνο» οι οποίες αφορούν τη διεθνή δικαιοδοσία, και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, αλλά ακόμη και τις «σφαιρικές συμφωνίες» περί νομικής συνεργασίας, οι οποίες είναι πιθανό να καλύπτουν ποινικές, αστικές, οικογενειακές ή διοικητικές υποθέσεις.

Εντούτοις, τέτοιες συμφωνίες οι οποίες ρυθμίζουν θέματα όπως η διεθνής δικαιοδοσία, η αναγνώριση και η εκτέλεση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις είναι εν γένει πιθανό να υπονομεύσουν το νομικό πλαίσιο που η Κοινότητα έχει θεσπίσει στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων και συνεπώς να ασκήσουν υπέρμετρη επίδραση στο ισχύον κοινοτικό κεκτημένο, το οποίο στηρίζεται στην αρχή της ολοκλήρωσης και της ασφάλειας δικαίου προς όφελος των ευρωπαίων πολιτών, με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους στη δικαιοσύνη.

Κατά συνέπεια, επειδή η υπό εξέταση διαδικασία πρέπει να θεωρείται ως κατ' εξαίρεση διαδικασία σε σχέση με το κοινοτικό δίκαιο, το σύστημα το οποίο προτείνει η Επιτροπή περιορίζεται στο αυστηρώς ελάχιστο που απαιτείται για την επίτευξη των προπεριγραφέντων στόχων.

Σε ό,τι αφορά τη συγκρότηση της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέτασε διάφορες εναλλακτικές δυνατότητες.

Η «παθητική» ισχύουσα κατάσταση, δηλαδή η πρόκριση της μη λήψης κανενός μέτρου για την επίλυση του προβλήματος, θα καθιστούσε αδύνατη για τα κράτη μέλη τη σύναψη συμφωνιών με τρίτες χώρες στους προσδιορισθέντες τομείς.

Η «ενεργητική» ισχύουσα κατάσταση θα σήμαινε την πρόκριση της μη επεξεργασίας νομοθετικής διαδικασίας για την επανεκχώρηση αρμοδιοτήτων της Κοινότητας. Όλες οι συμφωνίες μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών θα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης και να συνάπτονται από την Κοινότητα βάσει της διαδικασίας που καθορίζεται στο άρθρο 300 της συνθήκης ΕΚ, ακόμη και αν μόνον ένα κράτος μέλος έχει συμφέρον για τη σύναψη της εκάστοτε συμφωνίας.

Η επόμενη εναλλακτική δυνατότητα έγκειται στη χορήγηση άδειας από την Κοινότητα, βάσει γενικών κριτηρίων καθοριζόμενων σε νομοθετική πράξη (παραδείγματος χάρη, σε κανονισμό) ή σε απόφαση του Συμβουλίου (με βάση την προαναφερθείσα νομοθετική πράξη). Το πλεονέκτημα που παρουσιάζει αυτή η εναλλακτική δυνατότητα είναι ότι θα υπάρξει απλούστερη διαδικασία για τον καθορισμό κοινής προσέγγισης σε όλες τις περιπτώσεις. Το μειονέκτημά της είναι ότι προϋποθέτει τον εκ των προτέρων καθορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες θα επιτρέπεται στα κράτη μέλη να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν συμφωνίες με τρίτες χώρες. Δεδομένου ότι ο τομέας της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις πραγματοποιεί διαρκώς προόδους στους κόλπους της Κοινότητας, κάτι τέτοιο θα απαιτούσε τον καθορισμό διαφορετικών κριτηρίων για κάθε πράξη του κοινοτικού κεκτημένου (κανονισμός Βρυξέλλες II, κανονισμός Ρώμη I, κανονισμός Ρώμη II, σχέδιο κανονισμού για τις υποχρεώσεις διατροφής, κ.λπ.).

Απεναντίας, η τελευταία εναλλακτική δυνατότητα, την οποία επέλεξε η Επιτροπή, προκρίνει τη χορήγηση ειδικής άδειας με γνώμονα τα δεδομένα εκάστης περιπτώσεως και έπειτα από αξιολόγηση της κοινοποιηθείσας από το κράτος μέλος συμφωνίας επί τη βάσει αντικειμενικών κριτηρίων. Η Επιτροπή απευθύνει διαπραγματευτικές οδηγίες στο κράτος

μέλος, αν το κρίνει απαραίτητο, και προβαίνει σε αξιολόγηση της έκβασης των διαπραγματεύσεων προτού επιτρέψει να συναφθεί τελικώς η συμφωνία.

3. ΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

- **Συνοπτική παρουσίαση των προτεινόμενων μέτρων**

Σκοπός της πρότασης είναι η καθιέρωση διαδικασίας με την οποία η Κοινότητα θα εκτιμά κατά πόσον υπάρχει ικανό κοινοτικό συμφέρον για τη σύναψη των προτεινόμενων διμερών συμφωνιών με τρίτες χώρες, ενώ, ελλείψει τέτοιου συμφέροντος, θα επιτρέπει στα κράτη μέλη να συνάπτουν τις υπόψη συμφωνίες με τρίτες χώρες σε ορισμένους τομείς οι οποίοι σχετίζονται με τη δικαστική συνεργασία επί αστικών και εμπορικών θεμάτων που υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Κοινότητας.

Επειδή η άδεια που θα χορηγείται στα κράτη μέλη παρεκκλίνει από τον κανόνα ότι η Κοινότητα είναι αποκλειστικώς αρμόδια να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες για τα εν λόγω θέματα, η διαδικασία πρέπει να θεωρείται ως κατ' εξαίρεση μέτρο και να υπόκειται σε περιορισμό, τόσο ως προς το πεδίο όσο και ως προς τον χρόνο εφαρμογής της.

Προτείνεται να ισχύει η εν λόγω διαδικασία μόνο για τομεακά ζητήματα που σχετίζονται, αφενός, με γαμικές διαφορές, γονική μέριμνα και υποχρεώσεις διατροφής και, αφετέρου, με το δικαίο που είναι εφαρμοστέο σε συμβατικές και εξωσυμβατικές ενοχές. Η συνημμένη πρόταση αφορά το δεύτερο αυτό αντικείμενο.

Η Επιτροπή προτείνει να προβλεφθούν οι ακόλουθες εγγυήσεις με στόχο τη διαφύλαξη του κοινοτικού κεκτημένου περιλαμβανομένης της ακεραιότητας του κοινοτικού συστήματος στον υπό εξέταση τομέα.

Η διαδικασία στηρίζεται στην εκ των προτέρων κοινοποίηση του εκάστοτε σχεδίου συμφωνίας από το κράτος μέλος που επιθυμεί να λάβει άδεια για την αναδιαπραγμάτευση και σύναψη της συμφωνίας με την οικεία τρίτη χώρα επί τη βάση συγκεκριμένων όρων που θα αξιολογούνται με γνώμονα τα ατομικά δεδομένα εκάστης περιπτώσεως.

Σε περίπτωση που η Κοινότητα έχει ήδη συνάψει συμφωνία για το ίδιο αντικείμενο με την οικεία τρίτη χώρα, το κράτος μέλος δεν δύναται να διαπραγματευθεί ούτε να συνάψει τη συμφωνία με την εν λόγω τρίτη χώρα και η τυχόν αίτηση που θα υποβληθεί είναι απορριπτέα. Στην αντίθετη περίπτωση, η Επιτροπή οφείλει να κρίνει κατά πόσον αναμένεται να υπάρξει σύναψη τέτοιας συμφωνίας στο εγγύς μέλλον. Αν δεν αναμένεται να υπάρξει σύναψη τέτοιας συμφωνίας στο εγγύς μέλλον, η Επιτροπή μπορεί να χορηγήσει άδεια, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες δύο προϋποθέσεις: α) το οικείο κράτος μέλος έχει αποδείξει ότι έχει συγκεκριμένο συμφέρον για τη σύναψη συμφωνίας με την τρίτη χώρα, το οποίο σχετίζεται ιδίως με την ύπαρξη οικονομικών, γεωγραφικών, πολιτιστικών ή ιστορικών δεσμών μεταξύ του κράτους μέλους και της εν λόγω τρίτης χώρας· και β) η Επιτροπή κρίνει ότι η προτεινόμενη συμφωνία θα έχει περιορισμένο αντίκτυπο για την ενιαία και ομοιόμορφη εφαρμογή των ισχυουσών κοινοτικών διατάξεων και για την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος που έχει συγκροτηθεί με τις εν λόγω διατάξεις.

Η διαδικασία προβλέπει επίσης ότι οι συμφωνίες θα περιλαμβάνουν ρήτρες λήξης της ισχύος ούτως ώστε να περιορίζεται χρονικά η ισχύς των συμφωνιών που θα συνάπτουν τα κράτη

μέλη μέχρι τη στιγμή κατά την οποία η Κοινότητα θα συνάπτει συμφωνία για το ίδιο αντικείμενο με την οικεία τρίτη χώρα.

- **Νομική βάση**

Η νομική βάση για τη συνημμένη πρόταση σχετικά με τις συμφωνίες που αφορούν τομεακά θέματα και καλύπτουν το ζήτημα του εφαρμοστέου δικαίου σε συμβατικές και εξωσυμβατικές ενοχές είναι το άρθρο 61 στοιχείο γ) και το άρθρο 65 της συνθήκης ΕΚ, που ορίζουν ότι τα μέτρα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις με διασυνοριακές επιπτώσεις λαμβάνονται σύμφωνα με το άρθρο 67 παράγραφος 5 δεύτερη περίπτωση, δηλαδή με τη διαδικασία συναπόφασης.

- **Αρχή της επικουρικότητας**

Η πρόταση εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Κοινότητας. Ως εκ τούτου, δεν είναι εφαρμοστέα η αρχή της επικουρικότητας.

- **Αρχή της αναλογικότητας**

Η πρόταση συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας για τους ακόλουθους λόγους:

Η προτεινόμενη διαδικασία συνιστά εξαίρεση στην άσκηση της αποκλειστικής κοινοτικής αρμοδιότητας για τα θέματα που καθορίζονται παραπάνω. Περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο μέτρο, προκειμένου να παρέχεται στα κράτη μέλη η δυνατότητα να συνάπτουν συμφωνίες με τρίτες χώρες στους προσδιοριζόμενους τομείς και καθορίζει μια σειρά προϋποθέσεων που θα πρέπει να πληρούνται. Άδεια θα χορηγείται στα κράτη μέλη μόνον εφόσον είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι η εκάστοτε προτεινόμενη συμφωνία θα έχει αμελητέο αντίκτυπο για το εφαρμοστέο κοινοτικό σύστημα.

Η προτεινόμενη διαδικασία κάνει χρήση της διαδικασίας επιτροπολογίας, δεδομένου ότι η νομοθετική διαδικασία δεν κρίνεται επιβεβλημένη, αλλά και λαμβανομένου υπόψη ότι η προτεινόμενη διαδικασία αφορά τις εκτελεστικές αρμοδιότητες της Επιτροπής.

Συνεπώς, η προτεινόμενη διαδικασία μειώνει στο ελάχιστο απαραίτητο τον διοικητικό φόρτο για την Κοινότητα και για τις εθνικές κυβερνήσεις.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Προτεινόμενος τύπος νομικής πράξης: κανονισμός.

Δεν θα ήταν κατάλληλη νομική πράξη άλλου είδους για τους ακόλουθους λόγους:

Επειδή η προτεινόμενη διαδικασία προβλέπει παρέκκλιση από την κοινοτική νομοθεσία, ο κανονισμός είναι το είδος πράξης που εφαρμόζεται άμεσα και παρέχει τα πληρέστερα εγγύη από την άποψη της ασφάλειας δικαίου και της ίσης μεταχείρισης.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η πρόταση δεν έχει επιπτώσεις για τον κοινοτικό προϋπολογισμό.

5. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

• Ρήτρα επανεξέτασης/αναθεώρησης/λήξης ισχύος

Η πρόταση περιλαμβάνει ρήτρα επανεξέτασης και ρήτρα λήξης ισχύος.

• Λεπτομερής εξήγηση της πρότασης

Πεδίο εφαρμογής (άρθρο 1)

Σύμφωνα με το άρθρο 1, το πεδίο εφαρμογής της παρούσας πρότασης περιορίζεται στους τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 593/2008 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές και από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 864/2007 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές, και μόνον ως προς τομεακά θέματα.

Ορισμοί (άρθρο 2)

Το άρθρο 2 ορίζει ότι μόνο διμερείς συμφωνίες μεταξύ ενός κράτους μέλους και ενός τρίτου κράτους υπάγονται στη διαδικασία που θεσπίζεται με την παρούσα πρόταση. Επομένως, οι πολυμερείς συμφωνίες (συμπεριλαμβανομένων ιδίως των περιφερειακών συμφωνιών) δεν υπάγονται στην προτεινόμενη διαδικασία.

Η προτεινόμενη διαδικασία (άρθρα 3-8)

Σκοπός της προτεινόμενης διαδικασίας είναι η καθιέρωση λειτουργικού μηχανισμού με περιορισμένες διατυπώσεις. Συγχρόνως, με αυτήν διασφαλίζεται η δυνατότητα κατοχύρωσης του κοινοτικού κεκτημένου.

Η διαδικασία επιβάλλει (άρθρο 3) στο εκάστοτε κράτος μέλος να κοινοποιεί εγγράφως στην Επιτροπή την πρόθεσή του να διεξαγάγει διαπραγματεύσεις με αντικείμενο νέα συμφωνία ή με σκοπό την τροποποίηση υφιστάμενης συμφωνίας. Η κοινοποίηση πρέπει να περιλαμβάνει αντίγραφο του σχεδίου συμφωνίας, εφόσον είναι διαθέσιμο, και οποιοδήποτε άλλο χρήσιμο έγγραφο. Η κοινοποίηση πρέπει υποχρεωτικά να υποβάλλεται το αργότερο ένα τρίμηνο προ της έναρξης των διαπραγματεύσεων με την οικεία τρίτη χώρα.

Μόλις λάβει μια κοινοποίηση, η Επιτροπή οφείλει να εκτιμήσει κατά πόσον το κράτος μέλος δύναται να προχωρήσει στη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων (άρθρο 4). Σε περίπτωση που η Κοινότητα έχει ήδη συνάψει συμφωνία για το ίδιο αντικείμενο με την οικεία τρίτη χώρα, η αίτηση απορρίπτεται αυτοδικαίως. Η εκτίμηση περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια. Αν η Κοινότητα δεν έχει ήδη συνάψει συμφωνία με την οικεία τρίτη χώρα, η Επιτροπή οφείλει να κρίνει κατά πόσον αναμένεται να υπάρξει σύναψη τέτοιας συμφωνίας στο εγγύς μέλλον. Αν δεν αναμένεται να υπάρξει σύναψη τέτοιας συμφωνίας στο εγγύς μέλλον, η Επιτροπή μπορεί να χορηγήσει άδεια, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες δύο προϋποθέσεις: α) το οικείο κράτος μέλος έχει αποδείξει ότι έχει συγκεκριμένο συμφέρον για τη σύναψη συμφωνίας με την τρίτη χώρα, το οποίο σχετίζεται ιδίως με την ύπαρξη οικονομικών, γεωγραφικών, πολιτιστικών ή ιστορικών δεσμών μεταξύ του κράτους μέλους και της εν λόγω τρίτης χώρας· και β) η Επιτροπή κρίνει ότι η προτεινόμενη συμφωνία θα έχει περιορισμένο αντίκτυπο για την ενιαία και ομοιόμορφη εφαρμογή των ισχυουσών κοινοτικών διατάξεων και για την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος που έχει συγκροτηθεί με τις εν λόγω διατάξεις.

Αν η Επιτροπή θεωρεί ότι, με γνώμονα τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις, δεν υφίστανται εμπόδια για τη σύναψη της προτεινόμενης συμφωνίας, δύναται να επιτρέψει στο οικείο

κράτος μέλος να αρχίσει διαπραγματεύσεις (άρθρο 5). Οσάκις είναι απαραίτητο, η Επιτροπή έχει την ευχέρεια να προτείνει διαπραγματευτικές οδηγίες και να ζητά να περιλαμβάνει η συμφωνία συγκεκριμένες ρήτρες.

Η συμφωνία πρέπει επίσης να περιλαμβάνει ρήτρα λήξης της ισχύος της, η οποία να συνεπάγεται την καταγγελία της σε περίπτωση που η Ευρωπαϊκή Κοινότητα συνάψει συμφωνία με την οικεία τρίτη χώρα.

Η απόφαση για το αν θα επιτραπεί ή όχι η διεξαγωγή διαπραγματεύσεων λαμβάνεται από την Επιτροπή με τη συνδρομή συμβουλευτικής επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 3 της απόφασης 1999/468/EK του Συμβουλίου για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή¹⁰. Η συμβουλευτική διαδικασία δικαιολογείται λόγω της επιδίωξης περιορισμού στο απολύτως ελάχιστο των σχετικών διατυπώσεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποβάλλει στη συμβουλευτική επιτροπή σχέδιο των προς λήψη μέτρων και η επιτροπή γνωμοδοτεί επ' αυτού. Ακολούθως, η Επιτροπή αποφασίζει, λαμβάνοντας υπόψη στο μέγιστο δυνατό βαθμό τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής, την οποία και ενημερώνει για τον τρόπο με τον οποίον ελήφθη υπόψη η γνώμη της.

Αν το συμπέρασμα της αξιολόγησης της Επιτροπής είναι αρνητικό, η Επιτροπή δεν χορηγεί άδεια και υποβάλλει την απόφαση αυτή σε συμβουλευτική επιτροπή προς γνωμοδότηση.

Η Επιτροπή δύναται να αποφασίσει να συμμετάσχει στις διαπραγματεύσεις μεταξύ του κράτους μέλους και της τρίτης χώρας ως παρατηρητής. Σε περίπτωση μη συμμετοχής της ίδιας της Επιτροπής, η Επιτροπή πρέπει να τηρείται ενήμερη για τα αποτελέσματα κατά τα διάφορα στάδια της διαπραγματεύσεως, ούτως ώστε να μπορεί να διατυπώνει στο κράτος μέλος τη γνώμη της σχετικά με το περιεχόμενο της συμφωνίας πριν από την τελική της σύναψη προς χάριν της αποτελεσματικότητας (άρθρο 6).

Το τελευταίο στάδιο της διαδικασίας αφορά τη σύναψη της συμφωνίας (άρθρο 7). Πριν από τη μονογράφηση της συμφωνίας, το οικείο κράτος μέλος οφείλει να ενημερώσει την Επιτροπή για τα αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων και να της διαβιβάσει το κείμενο της συμφωνίας. Η Επιτροπή εξετάζει ακολούθως κατά πόσον η συμφωνία συνάδει με τις διαπραγματευτικές οδηγίες και κατά πόσον η σύναψη της συμφωνίας θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι θα έχει δυσμενείς συνέπειες για τη λειτουργία του ισχύοντος κοινοτικού συστήματος, ιδίως δε κατά πόσον (και σε ποιο βαθμό) ενδέχεται να θίξει το ισχύον κοινοτικό κεκτημένο. Αν η αξιολόγηση της Επιτροπής είναι θετική, τότε η Επιτροπή χορηγεί τη σχετική άδεια. Αν το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει είναι αρνητικό, δεν επιτρέπεται στο οικείο κράτος μέλος να προβεί στη σύναψη της συμφωνίας. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται σύμφωνα με τη διαδικασία διαχείρισης που προβλέπεται στο άρθρο 4 της απόφασης 1999/468/EK του Συμβουλίου.

Προτείνεται να αποφασίζει η Επιτροπή για κάθε σχετικό στάδιο της διαδικασίας αξιολόγησης εντός εξαμήνου από την εκάστοτε κοινοποίηση κράτους μέλους.

Μεταβατικές και τελικές διατάξεις (άρθρα 9-11)

Το άρθρο 9 περιλαμβάνει μεταβατικές διατάξεις οι οποίες πρέπει να εφαρμόζονται σε περίπτωση κατά την οποία, τη στιγμή της έναρξης ισχύος του κανονισμού, το οικείο κράτος

¹⁰ Απόφαση του Συμβουλίου για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή (1999/468/EK), ΕΕ L 184 της 17.7.1999, σ. 23.

μέλος έχει ήδη ξεκινήσει διαπραγματεύσεις με την τρίτη χώρα ή τις έχει ήδη ολοκληρώσει, αλλά δεν έχει δώσει ακόμη τη συναίνεσή του να δεσμεύεται από τη συμφωνία¹¹.

Συνεπώς, η προτεινόμενη διαδικασία εφαρμόζεται ομοίως σε αυτήν την τελευταία περίπτωση, με την επιφύλαξη των αναγκαίων προσαρμογών: κοινοποίηση (του σχεδίου) της συμφωνίας στην Επιτροπή· αξιολόγηση από πλευράς Επιτροπής με βάση τις προϋποθέσεις που απαριθμούνται στο άρθρο 4 της πρότασης· χορήγηση άδειας για τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων και καθορισμός διαπραγματευτικών οδηγιών εφόσον το επιτρέπει το στάδιο στο οποίο βρίσκονται οι διαπραγματεύσεις· και χορήγηση άδειας για τη σύναψη της συμφωνίας.

Το άρθρο 10 ορίζει ότι η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού το αργότερο μέχρι τον Ιανουάριο του 2014. Η έκθεση συνοδεύεται από κατάλληλη νομοθετική πρόταση, δεδομένου ότι η εφαρμογή του κανονισμού έχει ως χρονικό όριο την 31^η Δεκεμβρίου 2014.

¹¹ Παράδειγμα τέτοιας κατάστασης αποτελεί ενδεχομένως το σχέδιο συμφωνίας μεταξύ της Γαλλίας, της Ελβετίας και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Πυρηνικής Έρευνας (CERN) σχετικά με το δίκαιο που εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις εγκαταστάσεις του CERN για την προμήθεια διασυνοριακών υπηρεσιών. Η εν λόγω συμφωνία συνιστά παράδειγμα τομεακής συμφωνίας η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 593/2008 («Ρώμη Ι») και κατά συνέπεια υπόκειται στην προτεινόμενη διαδικασία.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη θέσπιση διαδικασίας για τη διαπραγμάτευση και σύναψη διμερών συμφωνιών μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών οι οποίες αφορούν τομεακά θέματα και καλύπτουν το ζήτημα του εφαρμοστέου δικαίου σε συμβατικές και εξωσυμβατικές ενοχές

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως τα άρθρα 61 στοιχείο γ), 65 και 67 παράγραφος 5,

την πρόταση της Επιτροπής¹²,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹³,

Αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης¹⁴,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο τίτλος IV της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (στο εξής: «συνθήκη ΕΚ») παρέχει τη νομική βάση για τη θέσπιση κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις.
- (2) Η δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών διέπεται κατά παράδοση από συμφωνίες μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.
- (3) Το άρθρο 307 της συνθήκης ΕΚ επιτάσσει την άρση των τυχόν ασυμβίβαστων που υφίστανται μεταξύ του κοινοτικού κεκτημένου και διεθνών συμφωνιών που συνάπτονται μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών. Για τον σκοπό αυτό απαιτείται ενίοτε η αναδιαπραγμάτευση των εν λόγω συμφωνιών.
- (4) Ενδέχεται επίσης να είναι αναγκαία η σύναψη νέων συμφωνιών με τρίτες χώρες για τη ρύθμιση θεμάτων πολιτικής δικαιοσύνης τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του τίτλου IV της συνθήκης ΕΚ.

¹² EE C της , σ. .

¹³ EE C της , σ. .

¹⁴ EE C της , σ. .

- (5) Το ΔΕΚ, στη γνώμη του 1/03 της 7ης Φεβρουαρίου 2006 σχετικά με τη σύναψη της νέας σύμβασης του Λουγκάνο, επιβεβαίωσε ότι η Κοινότητα έχει αποκτήσει αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητα για τη διαπραγμάτευση και σύναψη διεθνών συμφωνιών με τρίτες χώρες για μια σειρά σημαντικών θεμάτων, τα οποία μνημονεύονται στον τίτλο IV της συνθήκης ΕΚ. Ειδικότερα, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η Κοινότητα έχει αποκτήσει αποκλειστική αρμοδιότητα για τη σύναψη διεθνών συμφωνιών με τρίτες χώρες σχετικά με θέματα που έχουν συνέπειες για τους κανόνες οι οποίοι καθορίζονται, μεταξύ άλλων, στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 («Βρυξέλλες Ι»), όπως είναι, ιδίως, η διεθνής δικαιοδοσία καθώς και η αναγνώριση και η εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.
- (6) Συνεπώς, δυνάμει του άρθρου 300 της συνθήκης ΕΚ, εναπόκειται στην Κοινότητα να συνάπτει τέτοιου είδους συμφωνίες μεταξύ της Κοινότητας και τρίτων χωρών, στον βαθμό που πρόκειται για αρμοδιότητα της Κοινότητας.
- (7) Το άρθρο 10 της συνθήκης ΕΚ απαιτεί από τα κράτη μέλη να διευκολύνουν την Κοινότητα στην εκπλήρωση της αποστολής της και να απέχουν από τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου ικανού να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των στόχων της συνθήκης. Το εν λόγω καθήκον ειλικρινούς συνεργασίας τυγχάνει γενικής εφαρμογής και δεν εξαρτάται από το κατά πόσον η αρμοδιότητα της Κοινότητας είναι αποκλειστική ή όχι.
- (8) Πρέπει να εκτιμηθεί κατά πόσον υφίσταται επί του παρόντος ικανό συμφέρον της Κοινότητας για την αντικατάσταση του συνόλου των υφιστάμενων ή προτεινόμενων διμερών συμφωνιών μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών από κοινοτικές συμφωνίες. Για τον λόγο αυτό, είναι αναγκαία η θέσπιση διαδικασίας με διττό σκοπό. Ο πρώτος σκοπός είναι να δίδεται στην Κοινότητα η δυνατότητα να εκτιμήσει κατά πόσον υπάρχει όντως ικανό κοινοτικό συμφέρον για τη σύναψη μιας συγκεκριμένης διμερούς συμφωνίας. Ο δεύτερος σκοπός είναι να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να συνάψουν την εκάστοτε συμφωνία αν διαπιστωθεί ότι δεν υφίσταται τρέχον κοινοτικό συμφέρον για τη σύναψη τέτοιας συμφωνίας.
- (9) Είναι σκόπιμο να καθιερωθεί συνεκτική και διαφανής διαδικασία προκειμένου να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να τροποποιούν υφιστάμενες συμφωνίες που έχουν συνάψει με τρίτες χώρες ή να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν νέες συμφωνίες σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ιδίως όταν η ίδια η Κοινότητα δεν έχει δηλώσει την πρόθεσή της να ασκήσει τις εξωτερικές της αρμοδιότητες με σκοπό τη σύναψη της συμφωνίας. Η εν λόγω διαδικασία δεν θίγει την αποκλειστική αρμοδιότητα της Κοινότητας, ούτε τις διατάξεις των άρθρων 300 και 307 της συνθήκης ΕΚ. Επειδή παρεκκλίνει από τον κανόνα ότι η Κοινότητα είναι αποκλειστικώς αρμόδια για τη σύναψη διεθνών συμφωνιών για τα συγκεκριμένα θέματα, η προτεινόμενη διαδικασία πρέπει να θεωρείται ως κατ' εξαίρεση μέτρο και να υπόκειται σε περιορισμό, τόσο ως προς το πεδίο όσο και ως προς τον χρόνο εφαρμογής της.
- (10) Σύμφωνα με τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 864/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές («Ρώμη II»)¹⁵ και του κανονισμού αριθ. 593/2008 για το

¹⁵ ΕΕ L 199 της 31.7.2007, σ. 40.

εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές («Ρώμη Ι»)¹⁶, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει πρόταση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με τις διαδικασίες και τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων τα κράτη μέλη θα έχουν την ευχέρεια να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν εξ ιδίου ονόματος συμφωνίες με τρίτες χώρες οι οποίες περιέχουν διατάξεις για το δίκαιο που είναι εφαρμοστέο σε εξωσυμβατικές ή συμβατικές ενοχές.

- (11) Σύμφωνα με τους προαναφερθέντες κανονισμούς, ο προτεινόμενος μηχανισμός πρέπει να εφαρμόζεται μόνο σε συμφωνίες σε μεμονωμένες και εξαιρετικές περιπτώσεις, εφόσον η εκάστοτε συμφωνία αφορά τομεακά θέματα και περιέχει κανόνες για τους τομείς που υπάγονται στις εν λόγω πράξεις.
- (12) Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι μια συμφωνία που προτείνεται από κράτος μέλος δεν καθιστά ατελέσφορη την κοινοτική νομοθεσία και δεν υπονομεύει την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος που συγκροτούν οι σχετικοί κανόνες, είναι σκόπιμο να απαιτείται άδεια τόσο για την έναρξη ή τη συνέχιση διαπραγματεύσεων όσο και για τη σύναψη συμφωνίας. Με τον τρόπο αυτό θα μπορεί η Επιτροπή να εκτιμά τον αναμενόμενο αντίκτυπο της (πιθανής) έκβασης των διαπραγματεύσεων για την κοινοτική νομοθεσία. Στις κατάλληλες περιπτώσεις, η Επιτροπή έχει την ευχέρεια να προτείνει διαπραγματευτικές οδηγίες ή να ζητά να περιλαμβάνει η προτεινόμενη συμφωνία συγκεκριμένες ρήτρες.
- (13) Για να διασφαλίζεται ότι η εκάστοτε συμφωνία δεν αποτελεί εμπόδιο για την υλοποίηση της εξωτερικής πολιτικής της Κοινότητας στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων, η συμφωνία πρέπει να προβλέπει την καταγγελία της σε περίπτωση που συναφθεί κοινοτική συμφωνία με την ίδια τρίτη χώρα για τα ίδια θέματα εφαρμοστέου δικαίου.
- (14) Είναι αναγκαίο να προβλεφθούν μεταβατικές ρυθμίσεις για την κάλυψη περιπτώσεων κατά τις οποίες, τη στιγμή της έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού, ένα κράτος μέλος έχει ήδη ξεκινήσει διαπραγματεύσεις με τρίτη χώρα ή τις έχει ήδη ολοκληρώσει, αλλά δεν έχει δηλώσει ακόμη τη συναίνεσή του να δεσμεύεται από τη συμφωνία.
- (15) Τα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού είναι σκόπιμο να θεσπίζονται σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/EK του Συμβουλίου για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή¹⁷.
- (16) Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως αυτή διατυπώνεται στο άρθρο 5 της συνθήκης, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου του.
- (17) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία συμμετέχουν στην έκδοση και την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, στον βαθμό που συμμετείχαν στην έκδοση και εφαρμογή των κανονισμών που

¹⁶ ΕΕ L 177 της 4.7.2008, σ. 6.

¹⁷ ΕΕ L 184 της 17.7.1999, σ. 23.

καλύπτει ο παρών κανονισμός ή αποδέχτηκαν τους εν λόγω προαναφερθέντες κανονισμούς μετά την έκδοσή τους.

- (18) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Με τον παρόντα κανονισμό θεσπίζεται διαδικασία με την οποία επιτρέπεται σε ένα κράτος μέλος να τροποποιήσει υφιστάμενη διμερή συμφωνία μεταξύ του εν λόγω κράτους μέλους και τρίτης χώρας ή να διαπραγματευθεί και να συνάψει νέα διμερή συμφωνία υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις επόμενες διατάξεις.
2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε διμερείς συμφωνίες μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών σχετικά με τομεακά θέματα οι οποίες καλύπτουν το ζήτημα του εφαρμοστέου δικαίου σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις και οι οποίες εμπίπτουν, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 593/2008 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 864/2007 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές.

Άρθρο 2

Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, με τον όρο «συμφωνία» νοείται κάθε διμερής συμφωνία μεταξύ κράτους μέλους και τρίτης χώρας.
2. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, με τον όρο «κράτος μέλος» νοείται κάθε κράτος μέλος πλην της Δανίας.

Άρθρο 3

Κοινοποίηση στην Επιτροπή

1. Όταν ένα κράτος μέλος σκοπεύει να διεξαγάγει διαπραγματεύσεις με τρίτη χώρα με σκοπό την τροποποίηση υφιστάμενης συμφωνίας ή τη σύναψη νέας συμφωνίας η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, κοινοποιεί εγγράφως την πρόθεσή του στην Επιτροπή.

2. Η κοινοποίηση περιλαμβάνει υποχρεωτικά αντίγραφο της υφιστάμενης συμφωνίας, το σχέδιο συμφωνίας ή το σχέδιο πρότασης της οικείας τρίτης χώρας, εφόσον είναι διαθέσιμο, και οποιοδήποτε άλλο χρήσιμο έγγραφο. Το κράτος μέλος περιγράφει τους στόχους των διαπραγματεύσεων και προσδιορίζει τα προς ρύθμιση ζητήματα ή τις προς τροποποίηση διατάξεις της υφιστάμενης συμφωνίας και παρέχει κάθε άλλο χρήσιμο πληροφοριακό στοιχείο.
3. Η κοινοποίηση υποβάλλεται τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την προγραμματισμένη έναρξη επίσημων διαπραγματεύσεων με την οικεία τρίτη χώρα.

Άρθρο 4

Αξιολόγηση από την Επιτροπή

1. Μόλις λάβει μια κοινοποίηση, η Επιτροπή διερευνά κατά πόσον το κράτος μέλος μπορεί να διεξαγάγει διαπραγματεύσεις με την οικεία τρίτη χώρα. Αν η Κοινότητα έχει ήδη συνάψει οποιαδήποτε συμφωνία με την οικεία τρίτη χώρα για το ίδιο αντικείμενο, η αίτηση του κράτους μέλους απορρίπτεται αυτοδικαίως από την Επιτροπή.
2. Αν η Κοινότητα δεν έχει συνάψει ακόμη συμφωνία με την οικεία τρίτη χώρα, η Επιτροπή, στο πλαίσιο της αξιολόγησής της, εξετάζει καταρχάς κατά πόσον αναμένεται να συναφθεί τυχόν συναφής κοινοτική συμφωνία με την οικεία τρίτη χώρα στο εγγύς μέλλον. Αν δεν αναμένεται κάτι τέτοιο, η Επιτροπή δύναται να χορηγήσει άδεια, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες δύο προϋποθέσεις:
 - α) το οικείο κράτος μέλος έχει αποδείξει ότι υπάρχει συγκεκριμένο συμφέρον για τη σύναψη της διμερούς τομεακής συμφωνίας με την τρίτη χώρα, το οποίο σχετίζεται ιδίως με την ύπαρξη οικονομικών, γεωγραφικών, πολιτιστικών ή ιστορικών δεσμών μεταξύ του κράτους μέλους και της εν λόγω τρίτης χώρας· και
 - β) η Επιτροπή κρίνει ότι η προτεινόμενη συμφωνία θα έχει περιορισμένο αντίκτυπο για την ενιαία και ομοιόμορφη εφαρμογή των ισχυουσών κοινοτικών διατάξεων και για την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος που έχει συγκροτηθεί με τις εν λόγω διατάξεις.

Άρθρο 5

Χορήγηση άδειας για την έναρξη διαπραγματεύσεων

1. Αν η Επιτροπή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν εμπόδια για τη σύναψη της συμφωνίας με γνώμονα τις προϋποθέσεις που μνημονεύονται στο άρθρο 4, δύναται να επιτρέψει στο εκάστοτε κράτος μέλος να αρχίσει διαπραγματεύσεις για τη σύναψη της συμφωνίας με την οικεία τρίτη χώρα. Αν είναι απαραίτητο, η Επιτροπή δύναται να προτείνει διαπραγματευτικές οδηγίες και μπορεί να ζητήσει να περιλαμβάνει η προτεινόμενη συμφωνία συγκεκριμένες ρήτρες.

Η συμφωνία περιλαμβάνει ρήτρα για την καταγγελία της σε περίπτωση που η Κοινότητα συνάψει συμφωνία με την ίδια τρίτη χώρα για το ίδιο αντικείμενο. Η συμφωνία πρέπει να περιλαμβάνει την εξής ρήτρα: «[ονομασία του κράτους μέλους] θα καταγγείλει τη συμφωνία σε περίπτωση που η Ευρωπαϊκή Κοινότητα συνάψει συμφωνία με [ονομασία της τρίτης χώρας] για τα ίδια θέματα πολιτικής δικαιοσύνης τα οποία διέπονται από την παρούσα συμφωνία».

2. Αν η Επιτροπή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν εμπόδια για τη σύναψη της συμφωνίας με γνώμονα τις προϋποθέσεις που μνημονεύονται στο άρθρο 4, δεν επιτρέπεται στο εκάστοτε κράτος μέλος να αρχίσει διαπραγματεύσεις με την τρίτη χώρα.
3. Η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση για τη χορήγηση ή μη της άδειας που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 με τη διαδικασία η οποία μνημονεύεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2.

Η Επιτροπή αποφασίζει επί της αίτησης του κράτους μέλους εντός εξαμήνου από την παραλαβή της κοινοποίησης για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 3.

Άρθρο 6

Συμμετοχή της Επιτροπής στις διαπραγματεύσεις

Η Επιτροπή δύναται να συμμετάσχει ως παρατηρητής στις διαπραγματεύσεις που διεξάγονται μεταξύ κράτους μέλους και τρίτης χώρας. Αν η Επιτροπή δεν συμμετάσχει ως παρατηρητής, τηρείται ενήμερη για την πρόοδο και τα αποτελέσματα καθ' όλα τα διαφορετικά στάδια των διαπραγματεύσεων.

Άρθρο 7

Χορήγηση άδειας για τη σύναψη της συμφωνίας

1. Πριν από τη μονογράφιση της συμφωνίας, το οικείο κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή για την έκβαση των διαπραγματεύσεων και της διαβιβάζει το κείμενο της συμφωνίας.
2. Μόλις λάβει μια κοινοποίηση, η Επιτροπή εξετάζει κατά πόσον η συμφωνία που προέκυψε από τις διαπραγματεύσεις ανταποκρίνεται στην αρχική της εκτίμηση. Στο πλαίσιο της περαιτέρω αυτής εκτίμησης, η Επιτροπή οφείλει να ελέγξει κατά πόσον η προτεινόμενη συμφωνία περιλαμβάνει τις απαιτήσεις που καθόρισε η Επιτροπή, ιδίως σε σχέση με τη συμπερίληψη ρητρών που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1, καθώς και κατά πόσον η σύναψη της προτεινόμενης συμφωνίας θα καθιστούσε ατελέσφορη την κοινοτική νομοθεσία και θα υπονόμει την εύρυθμη λειτουργία του συστήματος που συγκροτούν οι σχετικοί κανόνες.
3. Αν η Επιτροπή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η συμφωνία που προέκυψε από τις διαπραγματεύσεις δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2, δεν επιτρέπεται στο εκάστοτε κράτος μέλος να συνάψει τη συμφωνία.

4. Αν η Επιτροπή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η συμφωνία που προέκυψε από τις διαπραγματεύσεις ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2, μπορεί να επιτραπεί στο εκάστοτε κράτος μέλος να συνάψει τη συμφωνία.
5. Η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση για τη χορήγηση ή μη της άδειας που προβλέπεται στις παραγράφους 3 και 4 με τη διαδικασία η οποία μνημονεύεται στο άρθρο 8 παράγραφος 3.

Η Επιτροπή αποφασίζει επί της αίτησης του κράτους μέλους εντός εξαμήνου από την παραλαβή της κοινοποίησης για την οποία γίνεται λόγος στην παράγραφο 1.

Άρθρο 8

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή που θα συσταθεί βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. [...] του Συμβουλίου για τη θέσπιση διαδικασίας για τη διαπραγμάτευση και σύναψη διμερών συμφωνιών μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών οι οποίες αφορούν τομεακά θέματα και καλύπτουν τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση δικαστικών και άλλων αποφάσεων σε υποθέσεις γαμικών διαφορών, γονικής μέριμνας και υποχρεώσεων διατροφής, καθώς και το εφαρμοστέο δίκαιο σε υποθέσεις υποχρεώσεων διατροφής.
2. Στις περιπτώσεις που γίνεται μνεία της παρούσας παραγράφου, εφαρμόζεται η συμβουλευτική διαδικασία που καθορίζεται στο άρθρο 3 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, σε συμμόρφωση με τα άρθρα της 7 και 8.
3. Στις περιπτώσεις που γίνεται μνεία της παρούσας παραγράφου, εφαρμόζεται η διαδικασία διαχείρισης που καθορίζεται στο άρθρο 4 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, σε συμμόρφωση με τα άρθρα της 7 και 8.
4. Η προθεσμία που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 της απόφασης 1999/468/ΕΚ είναι τρίμηνη.

Άρθρο 9

Μεταβατικές διατάξεις

1. Αν ένα κράτος μέλος έχει ήδη αρχίσει τη διαπραγμάτευση συμφωνίας με τρίτη χώρα κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού, εφαρμόζεται το άρθρο 3 παράγραφοι 1 και 2 καθώς και τα άρθρα 4 έως 7.

Εφόσον το επιτρέπει το στάδιο στο οποίο βρίσκονται οι διαπραγματεύσεις, η Επιτροπή δύναται να προτείνει διαπραγματευτικές οδηγίες ή τη συμπερίληψη συγκεκριμένων ρητρών κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5 παράγραφος 1.

2. Αν ένα κράτος μέλος έχει ήδη ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού, χωρίς όμως να έχει συνάψει τη συμφωνία, εφαρμόζεται το άρθρο 3 παράγραφοι 1 και 2 καθώς και το άρθρο 7 παράγραφοι 2 έως 5.

Προκειμένου να αποφασίσει κατά πόσον θα επιτρέψει ή όχι τη σύναψη της συμφωνίας, η Επιτροπή εξετάζει επίσης κατά πόσον υπάρχουν εμπόδια για τη σύναψη της συμφωνίας με γνώμονα τις προϋποθέσεις που μνημονεύονται στο άρθρο 4.

Άρθρο 10

Επανεξέταση

Το αργότερο μέχρι την 1^η Ιανουαρίου 2014, η Επιτροπή θα υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, η οποία είναι δυνατό να συνοδεύεται από κατάλληλη νομοθετική πρόταση.

Άρθρο 11

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2014.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος
[...]

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
[...]